

V E N D I M
“NË EMËR TË REPUBLIKËS”

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu,	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Sabri Rrapi,	Anëtar i “ “
Hajredin Fuga,	Anëtar i “ “
Alfred Karamuço,	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi,	Anëtar i “ “
Kujtim Puto,	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi,	Anëtar i “ “
Zija Vuci,	Anëtar i “ “

Me sekretare Arbenka Lalica, në datën 10.05.2000, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.31 Akti, që u përket:

KËRKUES: Një grup deputetësh të Kuvendit të Shqipërisë, përfaqësuar nga deputeti Spartak Braho

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. KUVENDI I SHQIPËRISË, në mungesë
2. KËSHILLI I MINISTRAVE, në mungesë.

O B J E K T I

Interpretimin e nenit 73/2 të Kushtetutës.

BAZA LIGJORE: Neni 131 i Kushtetutës.

Nga përmbajtja e kërkesës del, se ky grup deputetësh i kërkon Gjykatës Kushtetuese të përcaktojë nëse gjykatat e zakonshme legjitimohen, t'i kërkojnë Kuvendit, autorizimin për ndjekje penale të deputetit kur ky akuzohet se ka kryer ndonjë prej veprave penale që ndiqen mbi ankim.

Për motivimin e kërkesës për interpretim, kërkuesi ka cituar nenin 173 të Rregullores së Kuvendit, ku është parashikuar se kërkesa për marrjen e autorizimit që lejon ndjekjen penale ndaj deputetit, i dërgohet Kryetarit të Kuvendit nga Prokurori i Përgjithshëm.

GJYKATA KUSHTETUESE

pasi dëgjoji përfaqësuesin e pakës kërkuese dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N

Neni 148 i Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë i ngarkon organit të prokurorisë veç të tjerave edhe detyrën e ushtrimit të ndjekjes penale.

Megjithatë, nga krahasimi i kësaj dispozite me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale, del se kjo kompetencë e prokurorit nuk shtrihet mbi të gjitha veprat penale të parashikuara nga Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë. Ai e ushtron atë për çështje që ndiqen kryesisht ose mbi ankim. Në çështje të tjera që kanë të bëjnë me vepra penale, të cilat përmenden në mënyrë taksative në nenin 59 të Kodit të Procedurës Penale dhe që është e nevojshme kërkesa e të dëmtuarit akuzues, fillimi i ndjekjes penale është në kompetencë të gjykatës. Për rrjedhojë, në qoftë se kësaj i dalin pengesa ligjore në këtë drejtim, është e detyruar vetë të marrë të gjitha masat për eliminimin e tyre.

I tillë është rasti, kur subjekt i këtyre veprave janë persona që në bazë të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë imunitet penal. Ndjekja penale kundër tyre nuk mund të fillojë pa autorizimin e organeve shtetërore kompetente, siç mund të jetë Kuvendi, për deputetët, ministrat dhe

gjyqtarët e Gjykatës së Lartë, Gjykata Kushtetuese, për anëtarët e saj dhe Këshilli i Lartë i Drejtësisë, për gjyqtarët e rretheve dhe të apeleve.

Në këto raste, kërkesën pranë këtyre organeve për marrjen e autorizimit ka të drejtë ta bëjë vetëm gjykata, pa pasur nevojë për ndihmën ose ndërhyrjen e prokurorit. Sipas dispozitave përkatëse të Kodit të Procedurës Penale, prokurori është i përjashtuar nga pjesëmarrja e fazës së hetimit paraprak të këtyre çështjeve. Këto vihen në lëvizje vetëm mbi kërkesën e të dëmtuarit akuzues dhe çdo veprim procedural që ka lidhje me këtë fazë, kryhet nga vetë gjykata.

Veç kësaj, edhe gjatë gjykimit të këtyre çështjeve, pozita procedurale e prokurorit është e një lloji të veçantë. Ai nuk është palë në debatin gjyqësor, që zhvillohet vetëm midis të pandehurit dhe të dëmtuarit akuzues. Pra, për këtë kategori veprash penale, ai është përjashtuar me ligj nga roli i tij si përfaqësues i akuzës dhe si autoritet që ushtron ndjekjen penale.

Sa më sipër, Gjykata Kushtetuese, në përgjigje të kërkesës për interpretimin e nenit 73/2 të Kushtetutës, del me këtë konkluzion: Gjykatat e zakonshme, është i vetmi organ procedues për veprat penale që ndiqen mbi kërkesën e të dëmtuarit akuzues. Për këtë shkak, ajo ka të drejtë dhe është e detyruar me ligj t'i drejtohet drejtpërsëdrejti, pa ndërmjetësinë e prokurorit, të gjitha organeve kompetente, duke përfshirë edhe Kuvendin dhe t'iu kërkojë atyre sipas përkatësisë, autorizimin për ndjekjen penale të personave që gëzojnë imunitet, vetëm në rastet kur i dëmtuari akuzues, në bazë të neneve 59 e 284/5 të Kodit të Procedurës Penale, ushtron kërkesë për procedim.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të paragrafit të parë të nenit 124 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neneve 71 e 79 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", me shumicë votash,

V E N D O S I:

Paragrafin e dytë të nenit 73 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, ta interpretojë në këtë mënyrë:

Për çështjet e parashikuara nga neni 59 i Kodit të Procedurës Penale, kërkesa për marrjen në autorizim për ndjekjen penale të personave që gëzojnë imunitet, i drejtohet Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, nga vetë gjykata pranë së cilës është depozituar kërkesa e të dëmtuarit akuzues.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe ka fuqi prapavepruese.

Tiranë, më 23.06.2000
Nr.31 i Regj. Themeltar
Nr.39 i Vendimit

MENDIMI I PAKICËS

Pikëpamja ime është e kundërt me mendimin e shumicës. Kërkesa e një grupi deputetësh për të interpretuar nenin 73/2 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, nnuk lidhet me kompetencën e kësaj gjykate për të bërë interpretimin përfundimtar të Kushtetutës. Kërkesa e tyre nuk ka të bëjë me kuptime të ndryshme interpretative që mund t'i jenë bërë dispozitës konkrete të Kushtetutës, pasi ata kërkojnë marrjen e një përgjigje nga Gjykata Kushtetuese për një çështje, e cila si rregull duhet të zgjidhet nga ligji.

Neni 73/2 i Kushtetutës jep konceptin e paprekshmërisë penale për deputetin pa patur një autorizim të Kuvendit, por nuk parashikon procedurën që ndiqet në këto raste. Fakti që ky nen kushtetutes nuk parashikon procedurën dhe organin që duhet t'i drejtohet Kuvendit për dhënien e autorizimit për fillimin e ndjekjes penale ndaj një deputeti për çështjet që ndiqen mbi ankimin e të dëmtuarit akuzues, nuk do të thotë se kjo çështje duhet të zgjidhet nëpërmjet interpretimit kushtetutes. Këtë problem normalisht duhet ta zgjidh vetëm ligji, që në rastin konkret është kodi i Procedurës

Penale dhe Rregullorja e Kuvendit.

Dispozitat e Kodit të Procedurës Penale si dhe Rregullorja e Kuvendit nuk e kanë zgjidhur çështjen e organit që kërkon dhënien e autorizimit për deputetin për çështjet që ndiqen mbi ankim. Ato parashikojnë se kërkesa për dhënien e autorizimit nga Kuvendi për fillimin e ndjekjes penale i dërgohet Kryetarit të Kuvendit nga Prokurori i Përgjithshëm.

Në këto kushte mendoj se ndodhemi përpara një ometimi legjislativ, që do të thotë se ligji nuk ka parashikuar organin, apo subjektin që duhet të kërkoj në Kuvend dhënien e autorizimit për deputetin për çështjet që ndiqen mbi ankim.

Gjykata Kushtetuese në vendimin e saj e ka interpretuar nenin 73/2 të Kushtetutës duke e tejkaluar kompetencën e saj, pasi ka vendosur se "...kërkesa për marrjen e autorizimit për ndjekjen penale të personave që gëzojnë imunitet i drejtohet Kuvendit nga vetë gjykata pranë së cilës është depozituar kërkesa e të dëmtuarit akuzues".

Ky interpretim i shumicës kam bindjen se nuk është i drejtë për dy arsye thelbësore:

Së pari: Gjykata Kushtetuese me vendimin e saj duke ia njohur këtë të drejtë gjykatës së zakonshme, në një kohë që vetë Kushtetuta apo ligji nuk ja njohin këtë kompetencë, ka krijuar një normë të re juridike. Sipas nenit 124 të Kushtetutës, ajo bën interpretim përfundimtar të saj. Interpretimi nuk është dhe nuk mund të jetë krijim i normave të reja ligjore, por jep kuptimin e saktë e të rregullt të normave të shprehura në dispozitat ligjore në pajtim me parimet kushtetuese, duke marrë në konsideratë kuptimin e tyre gjuhësor, përmbajtjen sociale, historike, boshtin logjik, si dhe qëllimin e vet dispozitës.

Në vendimet interpretuese Gjykata Kushtetuese nuk shkon më tutje dhe nuk mund të shtojë asgjë në sistemin e normave detyruese ligjore. Ajo vetëm shpall ose pohon përmbajtjen e këtyre normave, zbërthen dyshimet interpretuese, duke eliminuar kontradiksin apo paqartësinë që mund të ekzistojë, pa shkelur parimet bazë të Kushtetutës dhe pa cënuar pavarësinë e organeve apo rolin që ato luajnë në sistemin e përgjithshëm të pushtetit shtetëror. Kështu interpretimi i kryer nga Gjykata Kushtetuese ka vetëm karakter "deklarativ", dhe jo natyrë ligjëbërëse, pra nuk bën ligje. Pushtetet e ndara kushtetuese e detyrojnë Gjykatën Kushtetuese të veprojë kështu, duke e përjashtuar nga roli i ligjvënësit.

Së dyti: shumica me vendimin e saj i ka atribuar gjykatës së zakonshme një kompetencë, të cilën ajo jo vetëm që nuk e ka të parashikuar me Kushtetutë dhe me ligj, por njëkohësisht i ka cënuar dhe pozicionin si organ që realizon me paanshmëri dhënien e drejtësisë. Mospërcaktimi në nenin 73/2 të Kushtetutës i organit që kërkon dhënien e autorizimit pranë Kuvendit për fillimin e ndjekjes penale për deputetin për çështjet që ndiqen me ankim dhe ometimi që kanë Kodi i Procedurës Penale, apo Rregullorja e Kuvendit në këtë drejtim, mendoj se nuk është argument për të konkluduar se kjo e drejtë duhet t'i përkasë patjetër gjykatës.

Sipas vendimit të shumicës "...fillimi i ndjekjes penale është në kompetencë të gjykatës" dhe ajo në gjykimin e çështjeve të tilla mund të ndryshojë pozicionin e saj, duke u bërë aktive në drejtim të marrjes së provave dhe "...është vetë e detyruar të marrë të gjitha masat për eliminimin..." e pengesave që lidhen me rrethanat që nuk fillojnë fillimin e çështjes penale.

Koncepti im për gjykatën është se kur asaj i paraqitet kërkesa nga i dëmtuari akuzues ndaj një deputeti nuk mund të ndryshojë pozitën e saj juridike duke u shndërruar në një organ procedues dhe të zëvendësojë prokurorin për të kërkuar dhënien e autorizimit në Kuvend për fillimin e ndjekjes penale, por mjaftohet me mosfillimin e çështjes penale.

Meqenëse ligji ka një boshllëk legjislativ për këto çështje dhe duke qenë se prokurori merr pjesë në çështje të tilla pjesëmarrje e cila mund të konsiderohet e detyrueshme, (dhe jo siç arsyeton shumica se prokurori është i përjashtuar nga pjesëmarrja gjatë fazës së hetimit paraprak të këtyre çështjeve) ai nuk mund të qëndrojë pasiv në proces dhe do të ishte më e pranueshme që këtë kërkesë ta realizonte ai. Edhe i dëmtuari akuzues i cili përfaqëson akuzën në këto çështje dhe që ka detyrimin të paraqesë në gjykatë të gjitha provat e nevojshme që lidhen me të akuzuarin ka një pozitë të tillë procedurale që mund të kërkojë çdo lloj të dhëne apo prove, qoftë edhe kërkesën për dhënien e autorizimit nga Kuvendi për të akuzuarin. Ky është dhe kuptimi i një procesi të drejtë penal ku palët duhet të kenë të drejta të barabarta.

Me vendimin e shumicës duke ju lënë gjykatës bërja e kërkesës në Kuvend për dhënien e autorizimit për fillimin e ndjekjes penale ndaj deputetit, gabohet edhe në aspektin se ndërsa prokurori

mund të thirret nga Komisioni i Mandateve dhe Imuniteteve për të dhënë sqarime për çështjet që fillon kryesisht, gjykata nuk mund të vihet në një pozitë të tillë. Për rrjedhojë kërkesën për dhënien e autorizimit pranë Kuvendit nuk e mbrojnë dot organi që e ka kërkuar një gjë të tillë.

Përfundimisht, mendoj se formalisht ndodhemi përpara një ometimi legjislativ që nuk ka nevojë për interpretim kushtetues.

Megjithatë duke qenë i ndërgjegjshëm se gjykata e zakonshme nuk mund të refuzojë të zgjidhë çështjen konkrete kur i paraqitet për shqyrtim me argumentin se ligji mungon, jam i mendimit se i vetmi organ (por absolutisht nuk mund të jetë gjykata) që ka detyrimin ligjor për të bërë kërkesën në Kuvend për dhënien e autorizimit për fillimin e ndjekjes penale ndaj një deputeti për çështjet penale që ndiqen mbi ankim, pavarësisht se janë çështje që nuk ndiqen kryesisht, është dhe duhet të jetë prokurori.

Tiranë, më 23.06.2000

ANËTAR
Sokol Sadushi